
Colecția Povestiri Științifico-Fantastice
cpsf.info
15
Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE
MIRCEA ȘERBAN
Ghidul din LUNĂ
EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚĂ și TEHNICĂ

MIRCEA ŞERBAN

GHIDUL DIN LUNĂ

*

Colecţia „Povestiri Ştiinţifico-Fantastice"
15

Cele povestite mai jos s-au întîmplat întocmai la începutul veacului al XXVI-lea, cam prin anul 2520, cînd pămîntenii încetaseră să se mai preocupe de satelitul lor. Luna, pentru a cărei cucerire se făcuse la timpul său atîta vîlvă şi se depuseseră atîtea eforturi, ajunsese să fie dată uitării. Întorşi la romantism, doar poeţii o mai cîntau asemuindu-i răceala cu indiferenţa distantă a prea frumoasei fete iubite. Cît despre oamenii de ştiinţă, ei, ca şi în trecut, nu-şi pierdeau vremea admirînd-o. Pentru ei, faptul de a o fi cucerit n-a însemnat decît primul pas: cucerirea spaţiului interplanetar. O dată ajunşi aici, ei şi-au îndreptat privirile spre alţi „luceferi". Marte, cu redusa lui cantitate de atmosferă şi apă, i-a ademenit totuşi mai mult. Acesta era, privit în linii mari, stadiul marilor descoperiri cosmografice. Să lăsăm însă marile evenimente. Să intrăm direct în miezul faptelor ce ne interesează.

Aşadar, ne aflăm în Londra anului 2520, în mijlocul străvechiului Trafalgar Square, în cartierul marilor redacţii. O clădire uriaşă, cu peste 60 de etaje, străjuieşte împrejurimile ca un bloc masiv de piatră. Fără nici un artificiu de ornament, clădirea este un reuşit model al artei cubiste. Şi în pătratul enorm al faţadei, un alt pătrat mai mic ca dimensiune, avînd totuşi latura de 50 m, se înscrie cu mii de becuri. Este ecranul prin care redacţia informează publicul curios despre ultimele ştiri şi telegrame mai importante. Acum becurile sînt stinse. Nu e nimic important de semnalat. În curînd se va face reclama unor produse de larg consum. Aceasta însă la ora 20. Deocamdată ecranul e liber. Mulţimea în plimbare, umple străzile. Ca întotdeauna, răcoarea serii de vară îmbie la plimbări. Omul preistoric sau chiar pitecanthropul-strămoş se bucura, cred, la fel de mult de boarea răcoroasă a serilor de vară ca şi strănepoţii lor din anul 2520. Din acest punct de vedere, omenirea nu a făcut nici un progres. Era atomică nu a schimbat cu nimic predilecţia perechilor de îndrăgostiţi pentru locurile mai puţin luminate. Şi, în ciuda aerului condiţionat din case, bătrînica de colo a aşteptat nerăbdătoare sosirea serii ca să poată ieşi cu căţeluşa ei preferată pe stradă. Mai sînt destule asemănări cu obiceiurile de acum 5—600 de ani. Poate că pe drept cuvînt, deşi i-au luat-o în nume de rău, profesorul de fizică — un bătrînel simpatic — a găsit nimerit să spună în faţa studenţilor că, deşi s-au făcut progrese uimitoare în domeniul ştiinţei şi al tehnicii, roata a rămas tot rotundă. Şi a avut dreptate. Omenirea, viaţa în general, toate sînt în veşnică schimbare. Evoluţia, ca şi materia, nu cunoaşte

limită. Unele adevăruri elementare, principiile de bază, însă, rămîn să dăinuie peste veacuri. Dar să lăsăm filozofia. Ce se vede pe ecran? Se publică o telegramă. Din jocul becurilor aprinse se poate citi:

EDIȚIE SPECIALA

„Din cauza unei defecțiuni survenite în timpul zborului, astronava „MONDIAL-PAX-118" a trebuit să facă o escală de 10 ore pe Lună. Profitînd de răgazul acestei întreruperi, inginerul Vrob Lim împreună cu soția sa, și profesorul Samov Vigor au făcut o incursiune prin împrejurimi.

Poposind în valea masivului Copernic, la distanță egală de cca. 5 km de vîrful lui Lenin și piscul lui Lincoln, cei trei pasageri ai astronavei au descoperit o piatră funerară de pe care se putea desluși următorul epitaf:

„AICI IȘI DOARME AL DOILEA SOMN..."

Restul textului rămînea indescifrabil din cauza tocirii pietrei.

Descoperirea mormîntului ca și titlul ce pare a fi ascuns în cuvintele epitafului au dat loc la numeroase discuții și presupuneri. Vechimea monumentului se apreciază la 500 de ani.

Promitem cititorilor noștri că îi vom ține în curent cu această interesantă descoperire. In plus, redacția noastră consideră că-și face o firească datorie, instituind o anchetă răsplătită printr-un mare premiu ce se va acorda aceluia în stare să dezlege misterul mormîntului din Lună".

Mulțimea curioasă începu să comenteze știrea. Existența unui mormînt în Lună cu un epitaf lipsit de sens la prima citire ațîțase și mai mult curiozitatea atît de dezvoltată la omul modern. Adăugați la aceasta și marele premiu oferit de redacția ziarului și veți înțelege că nu era lucru ușor să lași să treacă neobservată noutatea zilei. După cum vedeți, presa își îndeplinea, cu aceeași modestie caracteristică, datoriile sale ca și în mileniul trecut.

Adevărata difuzare a știrii în întreaga lume se făcu însă peste cîteva clipe, anunțîndu-se același text prin radio-televiziune, iar ziarele de dimineață i-au rezervat cîteva coloane din pagina I.

*

In același timp, știrea fu difuzată și la Moscova.

Studentul Efim Morov locuia pe Bd. „A 600-a aniversare" în clădirea înaltă de la nr. 48. De la fereastra locuinței sale privea gînditor la splendida panoramă a cartierului din nordul Moscovei. Imobile cu terase pentru stații de elicoptere se înșirau pînă în centrul orașului, permițînd sensul unic al decolărilor și aterizărilor „pe dreapta". Reglementarea circulației o îndeplinea uriașa săgeată roșie indicatoare a direcției de zbor, care se aprindea în mod automat la cea mai mică întunecare, funcționînd pe baza unei celule fotoelectrice.

Morov privea nepăsător acest circuit continuu de vehicule aeriene, cînd radioul anunță știrea descoperirii din Lună. Subiectul îl interesa. Cu atît mai mult, cu cît își propuse să-și susțină lucrarea de diplomă cu subiectul istoric „Cucerirea spațiului interplanetar".

Avea o bogată documentație asupra acestei teme și se credea în stare să încerce chiar să dezvăluie misterul întregii probleme. Premiul redacției nu-l lăsa nepăsător, dar mai mult îl interesa reușita pentru a-și ridica, în felul acesta, valoarea lucrării de diplomă.

În primul moment se gîndi să ceară redacției lămuriri suplimentare. Găsi însă că era de prisos. Nimeni nu-i putea spune mai mult. Toate elementele problemei i-au fost date. Doar cu acestea trebuia s-o rezolve. În sinea sa se socotea chiar obligat să participe într-un fel la rezolvarea problemei.

*

Morov citea pentru a nu știu cîta oară textul din ziar. Il învățase pe dinafară. Un singur lucru i se părea valoros : epitaful *„Aici își doarme al doilea somn..."*

S-ar putea să fie o figură de stil. Cu siguranță că așa este. Dar prea departe de adevăr nu putea fi. Nimeni nu scrie neadevăruri pe un simplu mormînt izolat. Da, pe mormintele pompoase ale celor mari se scriau de obicei ipocrizii. Deci acel om și-o fi avut viața împărțită în două. Ce sens să dea cuvîntului „somn"? Din moment ce acum e mort, iar după cum scrie in epitaf „la al doilea somn", logic ar fi ca omului să i se fi întîmplat ceva în timpul vieții. Ceva ca o moarte... ca o moarte... ca un somn lung.

Un somn lung... Citise undeva povestea unui om care dormise zeci de ani în urma unui accident. Da, citise într-adevăr, dar unde? Unde?

La biblioteca „Lenin", pe cît i se părea, într-un manuscris rămas de la un scriitor. Il răsfoise cu prilejul documentării asupra subiectului de teză. Da. Își amintea perfect. La bibliotecă, acolo trebuia să-l caute...

*

A doua zi, Morov intră în marea sală de lectură a bibliotecii „Lenin" să caute manuscrisul. Îl găsi imediat.

Cititorul e poate curios să cunoască procedeul modern care permite găsirea unei opere literare în lungul șir de titluri dintr-o vastă bibliotecă. E foarte simplu.

În locul funcționarei de la fișier există un mic „creier electronic", pe butoanele căruia trebuie să înregistrezi numele autorului și titlul lucrării. Cifrul de recunoaștere sub care figurează lucrarea îl primești drept răspuns, în mod automat, într-o clipă.

Se întîmplă însă că nu cunoști titlul în întregime sau chiar numele autorului. Așa cum, de altfel, se întîmplase cu Morov. În asemenea caz, nu ai de făcut altceva decît să enunți datele problemei. Morov înregistră apăsînd pe butoanele mașinii următoarele noțiuni :

MANUSCRIS ++ NEPUBLICAT ++ LIMBA RUSĂ ++
++ ASTRONAUTICA ++

Pentru titlu lăsă spaţiu liber nemarcat, întrucît nu-l cunoştea. Într-o clipă, în urma declanşării şi funcţionării electronice, maşina îi prezenta din cele 200.000 de titluri care figurau la secţiunea astronautică, doar şase răspunsuri. În fiecare dintre ele era vorba despre o lucrare rămasă în manuscris, nepublicată, tratînd despre astronautică, în limba rusă. Morov le străbătu în viteză şi se opri asupra unuia, purtînd indicativul M-106.514, pe care-l recunoscu drept lucrarea pe care o mai citise.

Cu indicativul imprimat de maşina electronică, Morov intră în sala de lectură, în cabina spaţioasă pe care şi-o alese. Aici, pe pupitrul la care se aşeză, formă la un mic aparat numărul şi litera aflată, întocmai cum ai forma un număr de telefon şi imediat ecranul televizor din faţa sa se ilumină înfăţişînd prima pagină filmată a operei cerute. Din această clipă, cititorul poate „răsfoi" filmul inainte, poate reveni asupra paginilor din urmă sau poate să-l oprească în loc, după cum doreşte, să citească lucrarea. La sfîrşitul lecturii este suficient să răsuceşti butonul, închizînd contactul, pentru ca emisiunea televizionării cărţii să înceteze.

O asemenea bibliotecă poate cuprinde milioane de lucrări literare şi ştiinţifice, poate primi mii de cititori, deservindu-i pe toţi deodată, în mod automat. Cititorii pot cere să li se servească tot pe calea televiziunii, lucrări la domiciliu sau chiar la locul lor de muncă, atunci cînd este nevoie de o documentare mai profundă asupra unei teme reclamate de producţie. Un singur om supraveghează buna funcţionare a întregii instalaţii. Programul său de lucru este de patru ore zilnic... Iată deci că Morov găsise aici ceea ce-i trebuia pentru dezlegarea tainei din Lună.

*

Cu manuscrisul romanului neterminat al scriitorului rus Frolov, Efim îşi completă datele problemei. Se părea că găsise chiar rezolvarea. Manuscrisul, aparţinînd veacului al XXI-lea, pomenea în prefaţă că subiectul este luat din realitate şi că autorul trăise o parte a povestirii ca martor ocular. Tot în prefaţă se mai arăta că, impresionat de întîmplare, căutase să urmărească firul de-a lungul anilor şi că făcuse cunoştinţă cu cel mai apropiat prieten al eroului. Prietenul îi promisese că-i va pune la dispoziţie şi un jurnal cu însemnări zilnice, ceea ce avea să-l ajute la terminarea romanului.

Moartea scriitorului, unica scuză obiectivă în ochii lui Morov, lăsă însă lucrurile neterminate. Din păcate, acţiunea romanului se opreşte la jumătatea drumului. Şi fără confirmarea a ce ar trebui să existe în cealaltă jumătate, concluzia nu putea fi trasă.

Pînă atunci, Morov se apucă să citească plin de atenţie manuscrisul lui Frolov.

În faţa sa se proiecta un manuscris îngrijit, destul de citeţ, pe care biblioteca „Lenin" îl primise în păstrare de la casa-muzeu în care locuise scriitorul rus Frolov. Acesta era textul pe care, din pornirile sale de a răscoli trecutul, Efim Morov se ambiţionase în urmă cu un an să-l citească pînă la capăt. I se păru foarte interesant. Oglindea o întreagă epocă istorică aşezată la temelia societăţii în care trăiau astăzi contemporanii săi, oamenii veacului al XXVI-lea. Îşi aminti că-i admirase mult pe acei strămoşi din preajma anului 2000 pentru atitudinile lor pline de încredere în viitor. Acum, viitorul de-

venise prezent, prin scurgerea neînduplecată a timpului. Iar faptele arătau limpede că acei oameni pe care autorul îi descrie în timpul unei traversări a Atlanticului avuseseră deplină dreptate în speranțele ce și le făuriseră. Dar să vedem despre ce e vorba în manuscris.

Mai întîi, așa cum se obișnuiește de cînd lumea, la începutul unei lucrări se află prefața sau cîteva cuvinte adresate de către autor cititorilor „în loc de prefață".

Manuscrisul datînd de prin anul 2010 — vechi, vasăzică, de peste cinci veacuri, începea și el cu o precizare făcută de autor.

În loc de prefață

Acțiunea de față e luată din realitatea vieții. Ea își are începutul în America, în vara atît de optimistă a anului 1955.

Cadrul începutului îl constituie bătrîna clădire a Politehnicii din New York. De acolo am început să urmăresc frămîntările lui Bob Cooper, pe care întîmplarea mi l-a scos de două ori în cale.

De două ori și fără să ne adresăm vreun cuvînt, întîlnirile noastre s-au desfășurat într-un cadru destul de straniu: prima dată, în 1955; a doua oară, la interval de aproape jumătate veac, prin intermediul unor prieteni comuni: profesorul Kuznețov și inginerul Jim Morel, care mai tîrziu îmi promisese să-mi trimită „Jurnalul unui ghid" pentru completarea documentației mele.

Impresia profundă ce a produs asupră-mi viața acestui om m-a determinat s-o prezint și cititorilor.

În paginile ce urmează încerc să fac acest lucru.

I. Frolov — Moscova — aprilie — 2010

*

Vara anului 1955... Așezat pe soclul unuia dintre felinarele care străjuiesc treptele intrării, un tînăr îmbrăcat în pantaloni de stofă subțire și un pulover ușor ce-i scotea în evidență statura atletică, își sprijinea îngîndurat bărbia în palmă.

— Nu. N-am cui să cer. N-am cui să mă adresez! — Încruntătura sprîncenelor vădea prea bine că tînărul din fața intrării se străduia să alunge un gînd. Îl frămînta ceva. Astăzi se cerea rezolvată, după ce stătuse ascunsă mai bine de un an, întrebarea care-l rodea ca o carie: „De unde bani? De unde?"

— Hello, Bob!

— Hello!

Prin fața tînărului treceau urcînd voioși, colegii săi de studii. Pe chipurile lor bronzate de soare radia fericirea. Flutura tinerețea în părul lor blond-arămiu. Zîmbeau ochii, gura, întreaga lor făptură. Era plăcut să urci pentru ultima oară aceeași scară pe care timp de cinci ani ai tocit-o zilnic. Bătrîna clădire a Universității Columbia din

New York își răsfăța impunătoarea fațadă în lumina singerie a amurgului. Zidurile căpătaseră înfățișare de decor de teatru, iar ferestrele păreau de foc reflectînd ultimele raze ale apusului.

Bine îmbrăcați, fumînd poate mai mult decît le era obiceiul, tinerii studenți gustau savoarea ultimei zile de curs. Planuri serioase de viitor nu se prea auzeau. În schimb, se plănuiau itinerarii de excursii, de voiajuri. Se proiectau vacanțe în regiunea Marilor Lacuri, pe coasta Pacificului sau a Atlanticului, în Europa. Se închegau grupuri gălăgioase de parteneri ai excursiilor.

— Viu și eu cu voi în Haway. Am timp la întoarcere să mai prind sezonul de pe coastă.

— Adu-o și pe Mary cu tine!

— Dacă vii și tu cu Lorry.

— Bineînțeles că viu. Dar la Paris n-o iau.

Grupul izbucni în hohote de rîs. Bob prindea toate aceste frînturi de discuții. Aprecia în gînd cheltuielile unor asemenea călătorii. Mii de dolari, mii... Și lui îi trebuiau doar 800. Atît i se cerea pentru susținerea proiectului de diplomă. De unde să-i ia? De unde? Gîndul îl rodea. Discuțiile colegilor îl enervau. Nu mai putu răbda. Se depărtă de grupul fără griji al colegilor.

— Imbuibații, imbecilii...

Gîndul lipsei de bani se împletea în el cu furia neputinței, cu ura nedreptății sociale. Era prea mîndru ca să apeleze la serviciile lor. Mai mult ca sigur că l-ar fi împrumutat oricare dintre ei. Pentru ei ar fi un fleac. Dar la fel de sigur era că banii i-ar fi fost dați cu acel gest de nesuferit pe care bogatul și-l arborează ori de cîte ori este vorba să-și arate superioritatea în bani — de altfel, singura superioritate față de cel sărac, de alta nici nu poate fi vorba. Îi auzea parcă spunîndu-i: „Ia-i, Bob! Ține-i! Și nu uita că eu te-am făcut inginer!"

Asta nu putea suporta Bob nici în ruptul capului. Se zbătuse ani în șir. Se întreținuse singur. Răzbise prin greutățile unui învățămînt atît de inaccesibil unui tînăr sărac. Răzbise pînă aici și să se împotmolească aproape de țintă? Nu. Nu e cu putință. Va găsi el ieșire și din acest impas. Va căuta bani și-i va găsi în mod onorabil.

Cine era de vină că părinților săi nu le putea cere să-l ajute! Tatăl era mecanic la o uzină de automobile; salariul său trebuia să-i ajungă lui, soției și celorlalți doi frați ai lui Bob. Bob nu le era o povară. Se întreținuse singur tot timpul studiilor lucrînd în atelierul de reparații-auto al unui prieten. Acum, nici prietenului nu-i mai mergeau treburile. Pe Bob îl durea destul faptul că nu-și poate ajuta părinții. El le cunoștea greutățile. Lor nici nu le pomenise de frămîntarea sa. La ce bun să-i mai amărască? Gîndul era doar al lui. Grijile de asemenea.

În această stare sufletească întîmpina el sfîrșitul ultimului an de facultate, „bucuria" ultimei zile de curs.

Se depărtă de colegi și se grăbi să-l mai prindă pe Jim, unicul său prieten de facultate, la fel de sărac, dar mai tînăr cu un an de facultate. Pentru Jim, nevoile aveau scadența încă unui an. Dar oricum, sfatul unui prieten îl putea ajuta. Alergă să-l găsească.

Pe Jim îl găsi acasă desenînd piese pentru jucării mecanice. Era

ocupația sa de ore libere. Lucra pentru a-și putea procura cele necesare traiului de student sărac. Primea 25 de cenți pentru fiecare piesă desenată. Aproape nimic, dar ingeniozitatea sa și mai ales răbdarea sa tinerească îl ajutau să-și imagineze jucării din ce în ce mai complicate, în alcătuirea cărora trebuiau să intre piese tot mai multe. „Ii păcălesc!" — îi plăcea lui Jim să spună gîndindu-se în ciudă că în acea zi cîștigase un dolar și jumătate. El uită în acele clipe că oricare dintre colegii săi cheltuiește doar în gestul oferirii unor țigări scumpe mai mult decît venitul său pe o zi.

Bob apucă de pe masa de lucru a prietenului, o jucărie. A fost de ajuns s-o atingă, să-i strice echilibrul, și brațul jucăriei înarmat cu un baston alb de cauciuc începu să se miște ritmic în sus și în jos, bazat pe un sistem simplu de pîrghii. Jucăria vopsită în negru nu avea încă definitivat aspectul exterior. Bob pricepu aluzia și zîmbi:

— Pe asta cît îți dă?

— Dacă i-o vînd lui Mc. Carthy cred că-mi dă vreo șase luni de închisoare.

Izbucniră în hohote. Cînd se potoliră, Jim îl întrebă:

— Ce vînt te aduce pe aci, la ora asta?

Bob îi repetă, pentru a suta oară, povestea atît de cunoscută a tezei de diplomă.

— Și acum ce ai de gînd să faci?

— Există o singură șansă. Să mă angajez pilot de încercare pentru proba avioanelor cu reacție „Douglas".

— Serios?

— Foarte serios.

— Bine, dar pentru ca să ajungi aici nu trebuiai să urmezi secția de aeronautică a Universității Columbia. N-aveai decît să te urci pe statuia Libertății și să-ți dai drumul cu capul în jos. După ultimele statistici, rezultatele sînt identice.

Cu toată supărarea lui Bob, Jim reuși să-l înveselească, să-l facă să rîdă.

— Dar să știi că asta e singura soluție pînă la urmă.

— Fii om serios! N-ai văzut cum cad piloții de încercare? Uite ca ăsta! și-i arătă un clovn care nu se putu ține pe picioare decît o clipă, pentru ca apoi să facă o mulțime de tumbe caraghioase și să sfîrșească, atunci cînd resortul se destinse complet, lungindu-se pe spate.

Bob apucă jucăria în mîna sa. Tăcu. O cîntări în mînă ca Hamlet craniul lui Yorrick.

— Pentru mine, lucrarea de diplomă înseamnă a fi sau a nu fi. Experimentarea unui nou tip de avion înseamnă același lucru. Atunci de ce te miri? Crezi că nu știu, că astăzi, în goana concurenței aviatice, încercările se fac nu tocmai după toate controalele preliminare? Ce să le faci? N-au timp. Se tem să nu le-o ia înainte alte firme. N-au voie să întîrzie. Nici eu nu pot pierde înscrierea.

— Ascultă, Bob. Un lucru e cert. 800 dolari nu găsești la mine. Nici tu n-ai să ți-i poți procura. Așa că, după cîte te cunosc, tu n-ai venit aci ca să ceri un sfat, pe care, de altfel, nici nu ți l-aș putea da. Tu ai luat o hotărîre și, în îndoiala ta, ai venit să mi-o împărtășești. Fie și așa! Îți doresc mult noroc. Mult noroc, Bob!

Se îmbrățișară.

— Îți mai spun ceva, Jim. Tu știi că noi țineam foarte mult să descoperim ceva „mare" în domeniul aviației.

— Țin și acum. Dar dacă o fi să fiu pilot de încercare, să-mi încerc pielea o dată cu aparatul, acela va trebui să fie neapărat un aparat construit de mine. De ce nu-l încearcă fabricantul?

— Să-l lăsăm deoparte pe fabricant. El nu se pricepe la construcții aviatice, ci la afaceri. El nu mă interesează de loc. În schimb o cunosc pe fiică-sa. Ea mi-a vorbit despre noul tip de avion supersonic pe care-l experimentează uzina tatălui ei.

— Aha, pricep. Fiica miliardarului... spuse Jim, plin de înțelesuri și, învîrtind resortul, dete drumul clovnului să-și facă tumbele caraghioase în fața lui Bob.

*

Cu toate grijile sale, Bob se îndrăgostise de Joyce. Așa cum te poți îndrăgosti doar la 23 de ani. Din toată ființa din toate simțirile. Nici lui nu-i venea să creadă. Nici nu îndrăznea să-și verifice sentimentele, să le pună la îndoială, de teamă să nu-și alunge fericirea, cum spulberi amintirea visului cînd privești lumina zilei.

De cîteva zile, Bob umbla plutind. Se îndrăgostise de un chip tînăr și frumos. Numai soare și zîmbet. Doi ochi albaștri. Se îndrăgostise de un trup zvelt îmbrăcat în șort și bluză albă, din care picioarele, brațele și gîtul se ofereau soarelui cu toată grația celor 19 ani. S-a îndrăgostit în clipa în care, cu soarele în ochi, ea îl luase drept altul pe el, care ieșise pe terenul de tenis mai mult ca să-și dezmorțească trupul istovit de învățătura pentru examene. Învățase o noapte întreagă. Iar apariția fetei acesteia minunate i se păru visul cu zîna care vine să ocrotească și să mîngîie singurătatea rătăciților în păduri, a cenușăreselor nefericite, a studenților săraci... Povești ale copilăriei... Povești care au rămas în urmă o dată cu amintirile, cu soldații de plumb, cu pozele...

Dar zîna rămînea în fața sa. Nu era un vis, ci o realitate. Fata îl apucă prietenește de mînă: „Haidem!" Totul dură o clipă. Închipuirea trebuia să se șteargă. Visul să se termine.

— O, iartă-mă, credeam că ești Bill Straford. Nu vedeam din cauza soarelui.

Brațul fetei se desprinse de al său. Visul se terminase. Dar zîna continuă să existe. Buimăcit, rosti stîngaci, un crîmpei de scuză:

— Vă rog, iertați-mă. Mă numesc Bob, nu sînt Bill.

Fata zîmbi stingherită și ea. Frămînta coada rachetei de tenis ținînd-o cu amîndouă miinile.

— V-am confundat din cauza soarelui. Eram sigură că sînteți Bill. Trebuia să vină să jucăm o partidă. A întîrziat. E vărul meu...

Trezit treptat din amețeală, Bob își reveni. Își făcu puțin curaj:

— Mi-ați face o deosebită plăcere să-mi fiți partenera unei partide.

Fata găsi că, singură, acceptarea invitației i-ar putea servi drept scuză. Și primi.

Trezit de-a binelea din toropeala nesomnului, Bob uită cu desăvîrșire grijile. Era un bun jucător de tenis. Lovea cu putere și își

purta partenerul în toate colțurile terenului. Juca bine. Și chiar dacă n-ar fi fost un bun jucător de tenis, cine ar fi putut rezista ambiției de a se evidenția în fața unei fete frumoase! Așa că-l înțelegem. Jucă sprinten și elastic. Cît despre fată... nu-i cereți lui Bob părerea! Era un înger: cu rachetă în loc de aripioare... cu cîrlionți de aur. Era o căprioară prefăcută pentru un ceas în fată, ca să poată fermeca un om. Era cu siguranță rezultatul unei vrăji....

— Nu prea ai ținut seamă că nu sînt bărbat îl mustră la sfîrșit îngerul îmbujorat.

— Pe partener îl tratez întotdeauna de la egal la egal. Sînt un om drept! și îi strînse mîna peste plasa care-i despărțea.

— Mi se pare că nu ți-am spus că mă cheamă Joyce.

— Întocmai. Credeam că-ți știu numele. Că te cunosc de mult. Nu mi s-a părut curios că nu mi l-ai spus.

— Mi-a făcut multă plăcere. Îți mulțumesc. Obișnuiesc să vin mereu pe aci. E mai multă liniște.

Se despărțiră. Din clipa aceea, Bob prinsese aripi. O mare căldură îl învăluia, îi umplea inima, îl făcea parcă și mai bun. Iubea. Ce lung i se păruse timpul pînă a doua zi! Cu cîtă nerăbdare așteptase dimineața! Și cu cîtă neliniște! „Va veni ea oare sau nu va mai avea s-o întîlnească niciodată?" De ce nu o întrebase cine este? Unde locuiește? Care-i este numele de familie? Ce stupidă i se părea întreaga lui comportare. Dragostea începea să-și arate și cealaltă față, aceea a grijii, a îndoielii, a geloziei, a speranței împletită cu deznădejdea. Răscolit de gînduri, ajunse pe terenul de joc. Portarul îl salută somnoros: „Faceți o matinală, domnule?"

Bob pricepu unde bate. Era prea devreme: 7 și jumătate. Se așeză pe o bancă, își scoase un carnet cu însemnări și încercă să repete cîteva formule pentru examen. Pe la 10 sosi Joyce îmbrăcată în albastru. Trecură să joace.

Întîlnirea păru atît de firească de parcă s-ar fi cunoscut din copilărie. Jucară o partidă frumoasă. La plecare, Bob o conduse și fata nu se despărți de el decît în fața casei.

Locuia în cartierul Universității, într-o casă bine alcătuită, dar care nu arăta prin nimic special că în ea ar trăi unul dintre magnații industriei americane de avioane.

— Am ajuns, îți mulțumesc! La revedere, pe mîine!

Bob se îndepărtă și primul gînd ce-l avu fu acela de a intra în prima cabină de telefon public să controleze dacă aceea era casa lui Robert Douglas Jr., vestitul fabricant de avioane, tatăl Joyce-ei. Căută printre abonații din carte. Nu-i veni să creadă că fata unui asemenea om să se fi împrietenit cu el. Apoi îi păru rău că puse la îndoială vorbele Joyce-ei. Dar avea nevoie să se bizuie pe propriii săi ochi ca să creadă că acesta-i adevărul.

Apoi din nou îi păru bine gîndindu-se că a adus discuția despre aviație, arătîndu-i că în curînd va fi inginer aerotehnic. Ea îi vorbi despre noile preocupări ale tatălui ei pentru realizarea unui aparat cu o viteză supersonică de 1.800 km/oră. Îi descrise aparatul cu multă pricepere și-i povesti despre însemnătatea primului zbor de încercare, proiectat pentru săptămîna viitoare, de îndată ce pilotul Joe

Grimm se va înțelege cu tatăl ei asupra primei. Pilotul va primi 10.000 de dolari drept primă.

„10.000 dolari — gîndi Bob. 10.000... eu m-aș oferi și pentru 1.000 de dolari. 10.000!..."

Mîine o va ruga pe Joyce să-l prezinte tatălui ei. Dar să nu înțeleagă fata greșit. Începu să zîmbească la prostia ce-i trecu prin minte. Îi va spune că-l interesează mai mult ca performanță sportivă, precum și în cadrul specialității sale.

Ziua fatală

Forfota de pe aeroport trăda neliniștea multora. În primul rînd a șefului, a lui Robert Douglas Jr. Pentru Bob, emoția trecuse. Era mai emoționat cînd intrase pentru prima oară în biroul tatălui Joyce-ei. Își amintea scena.

Așteptase la rînd în anticamera secretarei împreună cu o delegație trimisă de muncitorii uneia dintre uzinele aparținînd concernului Dougias în vederea unor discuții revendicative cu direcția. Cereau respectarea concediilor de odihnă cu plată și încheierea unor contracte colective de muncă în locul celor individuale, care dezavantajau pe muncitori. În caz de eșuare a tratativelor, muncitorii amenințau cu greva. Situația era destul de încordată. Și Bob se nimerise cu cererea lui tocmai în asemenea conjunctură. Privi fețele delegaților. Aprinși la față, cu respirația întretăiată, discutînd între ei mai mult în șoaptă, se frămîntau să dea lupta cu omul din biroul în fața căruia își așteptau rîndul. Un val de descurajare acoperi nădejdile atît de aprinse ale lui Bob cu privire la realizarea visului său: să obțină banii pentru taxa de diplomă. Simți chiar privirile unuia dintre muncitori măsurîndu-l din ochi. Apoi auzi pe altul șoptind:

— Nici o teamă, „sticlete" nu-i. Ar fi fost mai bine îmbrăcat.
— Poate-i vreun „galben".
— N-ar fi făcut „coadă". Ar fi intrat direct.
— Atunci, lasă-l încolo.

Unul dintre muncitori se apropie totuși de Bob și îi oferi o țigară.

— Tot la „boss"?
— Da
— Fumezi? și îi întinse o țigară.
— Mulțumesc, nu fumez. Și apoi, trebuie să intru...
— Aha, codul manierelor elegante; nu se fumează în fața șefului: porunca a XI-a din biblie!

Grupul izbucni în rîsete. Un bec verde se aprinse deasupra ușii directorului.

Bob bătuse la ușă, cînd secretara-i făcu semn să intre. Șeful îl aștepta în picioare și ca prim gest îi oferi să ia loc și să servească o țigară. De abia cînd fumul albăstrui umpluse îndeajuns de tare interiorul cabinetului directorial, tăcerea fu spartă de acel „Da" cu care Douglas Jr. începea orice discuție.

— Da. Joyce mi-a vorbit.

Bob roși ușor de familiaritatea cu care i se adresase.

— Da. Trebuie să discutăm serios. Incercarea e plină de risc pentru amîndoi. Dumneata îţi rişti viaţa. Eu risc un milion de dolari, atît cît m-a costat instalaţia şi montarea prototipului pe care vei face zborul. La riscul dumitale, te gîndeşti dumneata. La al meu, eu. Deci, m-ar interesa să văd cu propriii mei ochi nu numai referinţele sau premiile sportive pe care le-ai obţinut, ci felul în care îţi pot încredinţa valoarea avionului. Pentru mine, cînd ţi-am dat avionul, e ca şi cum ţi-aş fi dat un milion de dolari. S-ar putea să nu-i mai văd înapoi. Ce vrei, nu te cunosc! Aşa că o pornim de la împrumuturi mai mici...

Bob nu înţelese unde vrea să ajungă. Tatăl Joyce-ei apăsă pe un buton şi spuse:

— Da. Harold, dă ordin să se scoată pe pistă un M.C.2! Urgent! apoi adresîndu-se lui Bob:

— Să mergem afară şi să vedem ce poţi scoate dintr-un M.C.2. Cred că ai mai zburat cu asemenea colivie?

— Am zburat la mitingul de anul trecut. Am fost premiat

— Tocmai de aceea.

Bob trebui să facă un tur de demonstraţie. Fu strălucitor. Un adevărat as. Primul examen plăcuse tatălui Joyce-ei. În limbajul său, „Bob restituise împrumutul".

Îşi aminti şi de discuţia cu Jim de după aceea.

— Eşti uşor de încîntat ca un bebeluş, Bob. Ţi-a plăcut primirea şi purtarea „boss"-ului? Eşti un prost, dacă creierul tău nu poate deosebi ticăloşia în vorbele lui.

— Dar de ce? A fost destul de binevoitor!

— Binevoitor, numeşti tu asta?

— Dar cum?

— Ascultă, Bob. Cîte parale crezi tu că merită viaţa ta?

— ...

—Nu vezi că, în ciuda părţilor egale de care-ţi vorbeşte, atitudinea lui este înşelătorie curată.

— De ce?

— Cum, de ce? Tu îţi rişti viaţa. Deci, tot ce ai. Mai ai oare şi altceva în afara tinereţii tale? El pune la bătaie doar a mia parte din ceea ce are. Şi tot egale ţi se par riscurile?

— Lasă astea! Calculele n-au ce căuta. Mie-mi trebuie 800 de dolari. Şi omul ăsta mi-i dă.

— Da. Asta e singura ta scuză. Şi te înţeleg. Dar de cinstea şi sinceritatea oamenilor de teapa industriaşului tău să nu-mi vorbeşti. Nu-i pic de omenie în socotelile lor. Şi tu porneşti la o asociaţie în care, departe de a fi egal, eşti înşelat de o mie de ori chiar de la începutul convenţiei.

Bob tăcu. Înţelesese şi el adevărul situaţiei. Jim gîndi că, o dată ce începuse discuţia, s-o şi continue:

— Şi fiică-sa crezi că e mai brează? Surcica nu sare departe de trunchi.

Bob tresări ameninţător:

— De ea să nu îndrăzneşti să vorbeşti de rău. Cred că se luptă serios într-însa din cauza prieteniei noastre, din cauza deosebirii de stare socială.

Cînd Bob plecă, Jim rosti mai mult ca pentru sine: „Bine-ar fi

să-ți treacă. În «Lumea bună», sentimentele sînt mai slabe decît legile clasei căreia îi aparțin".

Dar Bob nu mai avea cum să audă vorbele prietenului său. Plecase.

Astăzi era însă ziua hotăritoare. Trebuia respectată convenția. Venea și Joyce să asiste la încercare. Ținea strîns pumnul ei mic. Avea într-însul boabe de mei. Așa era obiceiul: să arunci în botul avionului de probă cu mei — hrana păsărelelor.

Bob, echipat de zbor, strîngea miinile prietenilor. Reporterii fotografiau aparatul asemenea unei torpile. Părea mai degrabă un fel de pește suplu și argintiu, cu două aripioare mici întinse oblic. Bob salută încă o dată pe toți, își puse casca și masca pentru altitudini stratosferice și verifică toate contactele. Repetase același lucru timp de trei zile rulînd ușor pe pista betonată a aeroportului din spatele uzinei. Bordul, cu toate instrumentele și aparatele, îi devenise familiar.

— E o bijuterie de avion! îi plăcea să povestească Joyce-ei după fiecare rulaj pe pistă.

Bob mai salută o dată din carlingă, apoi se auzi un zgomot ce creștea mereu în intensitate, ca un torent produs de sute de obuze ce se repercuta în ecouri îndepărtate. Apoi nu mai rămase decît zgomotul și punctul din zare ce se ștergea în albastrul înaltului. Apoi se stinse și zgomotul.

Mulțimea de ingineri, mecanici, constructori de avioane, oaspeții se îndreptară spre postul radiotelegrafistului, unde Douglas Jr, ținînd microfonul lîngă gură, continua discuția cu Bob, ale cărui cuvinte loveau în difuzorul de pe masă.

Radiotelegrafistul scos din funcție oferi șefului său scaunul. Directorul nici nu aprecie amabilitatea gestului. Era prea absorbit de însemnătatea experienței. Ținea legătura cu Bob.

— Alo, alo, aici B.O.B.* Am trecut limita New York-ului. Zbor deasupra Oceanului. Viteza de început: 800 km/oră. Altitudinea 4.000. Nimic deosebit.

— Alo, alo. Aici baza. Recepționăm.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de 6 minute. Viteza 1.100 km/oră. Altitudinea 7.000. Nimic deosebit.

— Alo. Aici baza. Bine. Continuă! Continuă!

După alte cîteva minute de tăcere, în care nimeni nu îndrăznea să vorbească, vocea din difuzor se auzi din nou:

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de 10 minute. Presiunea normală. Viteza 1.150. Altitudine 8.500.

— Continuă.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Durata 12 minute. Viteza 1.400. Altitudine 10.000. Încep vibrațiile.

— Continuă.

— Alo, alo. Aici B.O.B. Viteza 1.600. Altitudine 12.000. Vibrațiile

* În convorbirile radiofonice, ca de multe ori în cele telefonice, se obișnuiește să se rostească separat literele numelui sau în special cifrele. Aceasta pentru a mări claritatea transmiterii și a evita confuziile.

sînt tot mai puternice.

— Nu-i nimic. Continuă!

Bob forţă aparatul.

— Alo, alo. Aici e B.O.B. Zbor de peste 15 minute. Viteza 1.800. Altitudine 18.000. Mi-e teamă să nu intru în rezonanţă.

— N-ai nici o teamă. E bine calculată construcţia. Felicitări pentru record. Continuă!

Bob nu ştia cui datorează valul de sînge ce-i năvăli în obraz: presiunii sau faptului că Joyce e acolo jos, în urmă şi urmăreşte succesul lui. Forţă cu putere toate comenzile aparatului. Comunică:

— Alo, alo. Aici B.O.B. la 16 minute de zbor, viteza 1.900 km oră. Altitudine 20.000 m.

La bază toţi strigară „Ura". Joyce era îmbujorată ca după o partidă de tenis.

Cineva strigă: „Să continue. Să nu se întoarcă. Trebuie doborît recordul ruşilor!"

În difuzor se auziră cîteva pîrîituri puternice. Apoi se aşternu liniştea. De trei minute, Bob nu mai transmitea nimic.

Enervat, tatăl lui Joyce lovea cu degetele în difuzor. Nimeni nu îndrăznea să spargă tăcerea. În schimb se fuma. Un nor de fum umpluse camera. Acelaşi glas care strigase mai înainte că trebuie doborît recordul ruşilor găsi acum motiv să destrame din nou liniştea:

— O fi fugit la ruşi, cu aparat cu tot!

Cîţiva îi riseră în nas privindu-l batjocoritor. Joyce îşi frămînta batista privind pe fereastră la albastrul senin al cerului, acolo unde îşi luase rămas bun şi îi urase succes lui Bob.

Tatăl ei bănuia nenorocirea. Îşi lipi şi mai strîns microfonul de gură şi cu voce stăpînită rosti:

— Alo, Alo. Aici baza. Aici baza. Alo! Intoarce-te. Sîntem mulţumiţi. Intoarce-te!

De partea cealaltă nu mai veni nici un răspuns

Prima mea întîlnire cu eroul povestirii, în vara anului 1955

Cu regularitatea matematică a unui pendul, vasele transatlantice oscilează între cele două ţărmuri ale oceanului legînd coasta Europei de cea a Americii de Nord. Marele transatlantic englez *„Queen Mary"* îşi îndeplinea şi de astă dată menirea de oraş plutitor despicînd, în drum de înapoiere, valurile Atlanticului. Vasul nu-şi sărbătorea vreun jubileu maritim. Nu ajunsese încă la a 1000-a traversare a uriaşei gropi umplute cu apă ce desparte cele două continente. Pe bord domnea totuşi o însufleţire amintitoare de zile mari, de sărbătoare. Dar mai presus de sărbătorirea de suprafaţă, domnea azi, acea mulţumire care, după ce a inundat sufletele oamenilor, se revarsă pe chipuri, destinzîndu-le, luminîndu-le. Pasagerii — ei erau acei ce dădeau astăzi aerul sărbătoresc al vasului. Pretutindeni, din clipa în care rada portului New York rămăsese în urmă, lăsînd apei grija tovărăşiei vasului, în cabine, pe terase, pe culoare, în sala clubului sau la bar, călătorii se căutau, se salutau, intrau în vorbă. Un lucru era limpede: optimismul înviorase de astă dată atmosfera, pe

care pachebotul modern se străduia altă dată s-o creeze cu ajutorul spectacolelor sau al reuniunilor dansante. Acum ele erau de prisos. De ce erau atît de aprinse dialogurile și atît de largi gesturile? Explicația era foarte simplă: s-a întîmplat ca un număr mare de delegați participanți la Adunarea Jubiliară a Organizației Națiunilor Unite reunite în anul 1955, cu prilejul împlinirii a 10 ani de la înființarea ei, să se înapoieze de la San-Francisco spre țările lor, folosind cursa de înapoiere a lui „*Queen Mary*". Și ceea ce alcătuiește întotdeauna farmecul forfotelii, al neastîmpărului și al discuțiilor interminabile — grupul de ziariști, reporteri ai radioului și cinematografiei — era și acum nelipsit.

E drept că diplomații, purtătorii de cuvînt ai delegațiilor, întîlniți pe culoare sau asaltați chiar în cabinele lor, trebuiau să răspundă interviurilor puse de tot soiul de gazetari. Dar adevărata agitație, intregul susur al sălii barului, ca și pretutindeni, îl făceau „reprezentanții opiniei publice". Ei discutau aprinși la față, cu cîte un păhărel în mînă, în fața barmanului, care nu mai pridídea cu satisfacerea cererilor.

— ...În curînd va avea loc întîlnirea șefilor guvernelor celor patru mari puteri.

— Fără îndoială, în ciuda marilor piedici ce mai există, esențialul este că se va schimba climatul și se va stabili măcar un minim de încredere între est și vest — întări, cu gura plină, ziaristul unui cotidian francez, mestecînd cu poftă un sandviș cu șuncă, unt și ouă, pe care-l uda mereu cu băutura aceea verde din paharul înalt și subțire, din care sorbea după fiecare înghițitură.

— Bineînțeles. Există motive de optimism. De la războiul rece se va trece apoi, pe etape, pe calea negocierilor la „coexistența activă", iar de aici, la colaborarea internațională.

— Nu trebuie decît restabilită încrederea între state, interveni un gazetar polonez.

— Cîteva evenimente care s-au produs recent ne permit să privim cu optimism evoluția conjuncturii internaționale, adăugă redactorul unui ziar din Moscova.

Brațele se înălțară ciocnind paharele.

— Să bem pentru pace, pentru fericirea popoarelor!

Soarele intrase și el pe fereastra rotundă a barului.

Zgomotul și veselia de la bar atrase și pe alți pasageri, pentru ca de acolo să se răspîndească în tot vasul, întocmai brizei care începea să adie.

În acest timp, în cabina T.F.F. un tînăr radiotelegrafist, terminînd cu transmiterea și recepționarea corespondenței pasagerilor, se amuza urmărind o convorbire pe calea undelor între un avion și o bază situată undeva în urmă.

Se încerca pe undeva doborîrea unui vechi record aviatic. Se gîndi că i-ar face plăcere și ofițerului de serviciu să asculte convorbirea. Făcu legătura cu puntea de comandă și raportă:

— Domnule ofițer, v-am dat legătura radio. Ascultați o convorbire între o bază și un avion deasupra oceanului. E vorba cred, de o performanță sportivă, de doborîrea unui record. Urmăriți pe rețeaua 2. Eu închid. Vă salut!

Ofițerul urmări legătura. Se auzeau limpede discuțiile:

— Alo, alo. Aici B.O.B. Zbor de peste 15 minute. Viteza 1.800. Altitudine 18.000. Mi-e teamă să nu intru în rezonanță.

— N-ai nici o teamă. E bine calculată construcția. Felicitări pentru record. Continuă!

— Alo, alo. Aici B.O.B. la 16 minute de zbor, viteza 1.900 km/oră. Altitudinea 20.000 m.

Se auziră pîrîiturile puternice. Apoi liniște. In acea clipă suna telefonul. Observatorul de serviciu de pe puntea superioară raportă cu vocea gîtuită:

— Domnule comandant. Deasupra noastră, o explozie aeriană. Să dau alarma?

Ofițerul, cu firea sa calmă, stăpinită, făcu o strînsă legătură între raportul observatorului și convorbirea ascultată prin radio.

— Nu. Nu da alarma! Nu răspîndi panica! Sîntem vas civil. Vin îndată.

Se ridică, își puse chipiul și se grăbi spre punte. Cînd închise ușa, radioul rămas deschis îi trimise ultimele cuvinte!... „Alo, întoarce-te. Sîntem mulțumiți. Întoarce-te!"

*

Un nouraș de fum, ca un bulgăre auriu, se destrămă în înaltul cerului. Se auzi pe urmă o explozie îndepărtată.

Victimă a propagandei războiului rece, observatorul de serviciu de pe puntea superioară văzu în asta bomba atomică, sfîrșitul lumii. S-a terminat! Cu un ultim efort dictat de datoria față de disciplina vasului, mai găsi putere să raporteze căpitanului. Nu îndrăzni să spună ce credea. Și bine făcuse. Nu l-ar mai fi spălat toată apa Atlanticului de vorbele camarazilor de pe vas. Bine că-l potolise comandantul cu răspunsul său calm. Cine știe ce se întîmpla dacă mai dădea și alarma, cu atîția oaspeți pe vas! Și mai ales ziariști!

„Slavă ție, Neptune, că m-ai salvat de rușine!" Cam acestea erau gîndurile observatorului în clipa cînd ofițerul, ajuns pe punte, scruta cu binoclu întreaga zare.

— Fără zarvă, lansați din mers o barcă cu doi oameni și căutați să salvați ce se poate salva. E o catastrofă aeriană. Pare-se că pilotul se salvează cu parașuta. Fîlfîie ceva, dar nu prea se deschide. Și acum stopați mașinile. Luăm pe bord!

*

După un sfert de ceas, fu adus pe bordul vasului un trup inert, îmbrăcat în costum de pilot stratosferic. Vasul își porni motoarele și elicea de la pupă reîncepu să lase în urma ei dîra lată de spumă. Mulțimea pasagerilor urmărea cu atenție mișcările medicului care, chiar de pe punte, trecu la acordarea primului ajutor medical. Rănitului i se controlă pupila și se constată că la ridicarea pleoapei se micșorează. I se luă pulsul; un puls abia perceptibil, ca și bătăile inimii și respirația plămînilor. Omul trăia, deși părea mort...

I se făcu o injecție cu adrenalină. Apoi fu dus în cabinetul medical al vasului. Aici fu dezbrăcat, încălzit, fricționat, i se administrau cardio-tonice și se aștepta să-și revină în simțiri.

Pe patul infirmeriei se odihnea acum, adîncit într-un somn ce

nu-i prea plăcu medicului, un tînăr frumos, voinic, cu fața albă ca de statuie antică greacă.

Comandantul vasului ținea în mînă actele aflate asupra accidentatului: legitimația de student al Universității Columbia, Facultatea de aeronautică, carnetul de pilot, legitimația de membru al clubului „Aripile victorioase". Toate pe numele Bob Cooper, născut în anul 1932, la New York.

Gazetarii se îmbulziră să afle noutăți. Comandantul, oprit în ușa infirmeriei, bară intrarea lor și li se adresă cu glasul potolit și respectuos al englezilor:

— Gentlemen, îmi cer scuze de a nu vă putea oferi nici o informație în legătură cu accidentul la care din nefericire am fost cu toții de față. Sîntem un vas civil și nu ne amestecăm în treburile altora. Ne-am făcut tradiționala datorie marinărească de a salva viața aproapelui în nevoie. Vă mulțumesc tuturora pentru îngăduința de a fi întîrziat cu 15 minute, cît am pierdut cu oprirea vasului pentru salvarea naufragiatului. Vă asigur că această întîrziere va fi recuperată în restul călătoriei, pe care o facem împreună. Ora sosirii va fi riguros respectată. Ladyes and Gentlemen, vă doresc pentru restul călătoriei petrecere frumoasă. *Good bye!*

Salută și plecă. Pasagerii se răspîndiră și ei. În curînd, fu uitat totul. Vasul acostă la țărmul bătrînei Europe la ora exactă a sosirii anunțate în itinerar.

Cu timpul, mi s-a șters și mie din amintire întîmplarea din vara anului 1955. Dacă despre acest pilot nu s-ar fi vorbit și încă atît de straniu în preajma anului 2000, cu siguranță că aș fi uitat întreaga lui poveste. Anul 2000 mi-a trezit însă și aceste amintiri ale trecutului.

A doua întîlnire — Anul 2000

„Revelionul lui 2000" l-am sărbătorit la mine acasă. Pregătise nevastă-mea o masă pentru cei cîțiva prieteni care ca și mine, nu se considerau „retrograzi" dacă vor rămîne pe pămînt și vor mînca gustoasele mîncăruri rusești, bine stropite cu votcă și cu ceai din samovar. Este drept că pe copii îi aveam invitați la masă. Dar nepoții, nici unul. Nu-i nimic. Fiecare vîrstă cu plăcerile ei. Noi rămăsesem acasă.

La miezul nopții, am primit felicitări din Lună, din partea Nadiei. Ne spunea că cei de acolo salută Pămîntul cu prilejul Anului Nou. Am ieșit afară să privim. Într-adevăr, din Lună se desprindeau comete artificiale și sateliți lansați ca un joc de artificii în cinstea pămîntenilor.

Cîți aștri noi răsăriseră atunci pe cerul lui 2000, prin înțelepciunea omului pașnic! Și acum mă înduioșează încrederea în forțele dezrobite ale omului modern. Am transmis copiilor „La mulți ani!" Atunci intră și Kuznețov cu soția sa.

Profesorul mi-a vorbit doar de descoperirea vitaminei S, pe care a reușit s-o cristalizeze. La început mă plictisise cu atîtea amănunte tehnice. Dar pînă la urmă a făcut foarte bine. De poimîine încep să reînnod un fir lăsat în urmă cu ani.

E vorba de un tratament aplicat de Kuznețov într-un caz devenit

celebru, pe al cărui erou îl văzusem la față pe un transatlantic în urmă cu 45 ani. Pe atunci, și eroul lui Kuznețov și eu eram tineri amîndoi. Eu însă mi-am trăit viața. El și-a dormit-o. Astăzi m-am întîlnit deci a doua oară cu acest om. Despre asta voi scrie în continuarea romanului ce intenționez să-l editez.

*

La secția de medicină experimentală din Moscova, comunicarea ținută de profesorul Kuznețov stîrni mare vîlvă. Demonstrația practică a aplicării vitaminei S, pentru stimularea funcțiilor biologice, fu încununată de succes.

Toate experiențele făcute în laborator, pe animale au dat rezultate bune. Acum urmează ca acest medicament să fie aplicat omului. Profesorul Kuznețov supune colegilor săi următoarea propunere: „Să i se aplice tratamentul cu vitamina S celui mai vechi bolnav al clinicii de neuro-psihiatrie din New York".

Cazul lui Bob Cooper a pasionat pe mulți psihiatri și neurologi.

Profesorul Kuznețov crede cu convingere că vitamina S îl va readuce pe Bob Cooper — pilotul de încercare — la „viața normală". „Viața normală" este un fel de a vorbi, căci acest om, care doarme de 45 ani, nu cunoaște nimic din tot ce s-a înfăptuit în acest timp, încît trezirea lui — dacă va fi posibilă — ridică nenumărate probleme.

Kuznețov consideră că după trezire prezența în permanență a unui prieten vechi ar fi suficientă pentru adaptarea treptată la noua viață. „Este nevoie doar de o persoană care l-a cunoscut în tinerețe pe Bob. În rest, tratamentul cu vitamina S înlătură toate greutățile".

Se găsi și un coleg rânțăcios să afirme că ambiția și dorința de reclamă l-au îndemnat pe profesor să aleagă tocmai cazul lui Bob Cooper ca primă aplicare la om a noului tratament. Prietenii adevărați îi luau însă apărarea arătînd că alegerea acestui caz greu și nerezolvat dovedește, dimpotrivă, încrederea deplină a lui Kuznețov în descoperirea sa și că Bob Cooper reprezintă, de fapt, un examen greu în fața colegului lor.

Punîndu-i-se la vot propunerea, după discuții furtunoase, profesorul Kuznețov obține aprobarea consiliului medical pentru aplicarea noului tratament. În plus, s-a căpătat și încuviințarea inginerului Jim Morel, cel mai bun prieten al bolnavului. Astfel că plecarea lui Kuznețov la New York însoțit de asistentul său, dr. Andreev, a fost hotărîtă și urgentată.

*

Sosiți în clinica de neuro-psihiatrie din New York, grupul american de medici, studenți și surori înconjură plini de nerăbdare pe cei doi oaspeți ruși.

— Cum? Dv. credeți că Bob se va trezi?

— Desigur. Toate experiențele făcute mă determină să afirm că acest lucru este posibil. Dar trezirea lui Bob Cooper trebuie să fie urmată de adaptarea lui la noul ritm și pentru acest lucru vreau să

mă ajutați. Dacă l-am lăsa să se uite pe geam doar și ar vedea dintr-o dată schimbările atît de uluitoare, i s-ar putea provoca un șoc psihic. Și de acest lucru trebuie să ne temem. Totul trebuie preîntîmpinat.

— Este minunat ceea ce ne spuneți și vă stau bucuros la dispoziție. Cînd doriți să începeți experiența? — întrebă medicul-șef încîntat.

— M-am gîndit că experiența, mai bine zis tratamentul, să-l încep peste o săptămînă. Pînă atunci ar trebui să vă procurați niște haine asemănătoare celor ce se purtau acum 45 de ani. Cred că le puteți găsi în garderoba unui teatru. Le veți îmbrăca după trezirea bolnavului.

— Lucrul acesta e foarte simplu. Am dori să cunoaștem în ce constă tratamentul propriu-zis; este dureros?

— Fiți fără grijă! Tehnica este simplă. Bolnavul va suporta o transfuzie de sînge conținînd 0,05 vitamină S pe cm³. Concomitent va fi supus unui tratament de iradiere cu K_{22}, care are o mare putere de fixare pe celula nervoasă. Cu ajutorul unui contor Geiger-Müller vom putea urmări atomii marcați de K_{22}, precum și gradul de eficiență a transfuziei.

Apoi adăugă:

— Putem, desigur, să aplicăm tratamentul în clinica noastră din Moscova. Era însă indicat să-l trezim pe bolnav în locul unde va avea să trăiască. Astfel că ne-am deplasat noi la dv.

— Vă sîntem foarte recunoscători.

★

Peste șapte zile, după cum se stabili, profesorul Kuznețov aplică lui Bob Cooper tratamentul cu vitamina S. Întreaga lume medicală era cu ochii ațintiți asupra intervenției, așteptînd cu nerăbdare desfășurarea evenimentului, fie la fața locului, fie în fața aparatelor de televiziune, care înregistrau toate fazele operației.

La ora 8 dimineața, lui Bob i se făcu transfuzia. După calculele făcute de profesorul Kuznețov, trezirea trebuia să înceapă după două ore. La ora 9,40, bolnavul începu să schițeze primele semne de trezire. La ora 10,15 Bob Cooper deschise ochii și, foarte mirat că se vede într-o sală de operație, se trezi.

Stăpînindu-și emoția, Jim se apropie și spuse:

— Bob, cum te simți?

Neprimind nici un răspuns, adăugă cu glas stins:

— Nu face eforturi, Bob! O să stăm de vorbă. Dar nu acu

Bob îl fixă pe Jim, fără să-l recunoască.

— Bob, nu te frămînta! La revedere!

★

Profesorul Kuznețov și doctorul Andreev mai ținură, la cererea medicilor din clinică, o conferință. Mulțumiră la rîndul lor pentru frumoasa primire ce li s-a făcut și, îndreptîndu-se spre aeroportul central din New York, se grăbiră să se înapoieze chiar în aceeași seară în draga lor Moscovă.

Prin radio mai răspunseră încă mulţimii de întrebări puse din cabina aeroportului de către studenţii şi medicii Institutului de neuropsihiatrie. Abia la jumătatea drumului s-au despărţit cu adevărat. Era ora 11,30. Se aflau deasupra mijlocului Oceanului Atlantic şi, după o zi grea de muncă, aveau dreptul la odihna binemeritată.

*

Bob se trezise în clinica de neuro-psihiatrie, acolo unde, trecînd anii, se schimbau medicii şefi, externii ajungeau interni, internii medici secundari, ieşeau la pensie surorile şi infirmierile, iar, în ciuda deceniilor trecute, patul din camera nr. 28 rămînea mereu ocupat de acelaşi pacient.

Vestea trezirii lui Bob a ţîşnit, din camera micuţă de spital, în saloane, pe culoare, în oraş, în lumea întreagă. Mai încet ca vestea, dar la fel de tumultuoasă, gîndirea lui Bob se regrupa, se aduna din cioburi, se închega din frînturi, se înnoda în zeci de gînduri, ce se împleteau în mii de reţele. Gîndurile ţîşneau pe aici, reveneau pe dincolo, se încîlceau, se războiau cu senzaţiile noi de acum, îl copleşeau, îl ameţeau. Obosit, îşi lăsă din nou capul pe pernă. O turti sub greutatea capului. Pentru a cîta mia oară în cei 45 de ani scurşi ? Acum însă nu dormea. Părea că visează treaz. Creierul se dezmorţea. Se sustrăgea frînei ce-l înţepenise atît amar de vreme. Creierul — organ conducător — comanda acum întregului organism să se trezească, muşchilor să se contracte, inimii să bată cu putere, simţurilor să fie treze. Cu toată picoteala de acum, Bob se trezea. În curînd va redeveni un om normal. O singură problemă se punea : adaptarea. Să nu dea naştere unei complicaţii pricinuite tocmai de o trezire prea bruscă. Era un caz unic, despre care ştiinţa nu ştia cum avea să evolueze.

Un precedent exista. Se cunoştea cazul unui bolnav care dormise mai mulţi ani. E pomenit în tratatele medicale. Bolnavul se trezise însă în veacul al XX-lea, într-o lume mai mult sau mai puţin asemănătoare celei în care adormise. Mari deosebiri nu se iviseră între timp. Bob se trezea, însă, după un somn de 45 de ani. Lăsase lucrurile într-un stadiu şi avea să le găsească schimbate de nerecunoscut în urma saltului calitativ declanşat de apariţia erei atomice. Astfel că un precedent asemănător era necunoscut. De aceea, toţi se temeau de „şocul trezirii", de „maladia adaptării". Şi pe bună dreptate.

În ştiinţă, în general, şi mai ales, în medicină unde este vorba de om, concluziile trebuie trase numai în urma unui întreg lanţ de observaţii. Cine putea să spună cum avea să evolueze trezirea definitivă a lui Bob, cînd se ştie că prima grijă a unui accidentat sau a unui simplu leşinat, transportat la spital şi trezit doar după cîteva clipe, e să întrebe : „unde mă aflu" ? „Ce s-a întîmplat ?"

Închipuiţi-vă ce anume i s-ar putea răspunde lui Bob doar la aceste două întrebări simple ! Va rezista oare, creierul său la primirea acestor răspunsuri fie ele date nu chiar imediat, ci în următoarele zile ? Sînt cazuri cînd omul îşi pierde minţile la aflarea unei simple veşti bune sau rele. Se întîmplă ca şi atunci cînd pe firele purtătoare

de curent electric, se adună deodată un voltaj superior. „Se arde siguranța" — am putea spune, folosind un limbaj tehnic, dacă am compara creierul cu o uriașă centrală electrică. Acesta ar fi „șocul" de care medicii, necunoscînd felul în care ar putea reacționa Bob, se temeau să nu-l declanșeze, iar lui Jim, vechiul său prieten, îi revenise întreaga grijă a reîncadrării sale în viață.

— Medicina l-a trezit. Dumneata fă-l să nu-i pară rău! — îi spuse lui Jim medicul de gardă. Să fii mereu cu el cel puțin la început. Pe urmă o să vedem. Omul e o viețuitoare foarte adaptabilă. Sper în vindecare. Dar sper numai prin concursul dumitale. Vino zilnic aici, pînă ce-l eliberăm pentru totdeauna.

*

Jim își privi prietenul trezindu-se:

— Bob, ce faci? Bob, cum te simți?

Bolnavul privea cu ochii pierduți, ca somnambulii. Se vedea limpede că nu înțelege încă nimic din starea lui.

— Nu mă cunoști, Bob? Sînt Jim!

Bolnavul fixa fără să recunoască figura celui ce vorbea. Repetă ca o șoaptă.

— Jim...

Doctorul îi făcu semn lui Jim: „Pentru azi ajunge. Ne vedem mîine".

A doua zi, ca și cum peste noapte creierul lui Bob răsfoise un album, Bob își recunoscu prietenul. Vitamina S își făcea efectul.

— Jim...

— Da, Bob, eu sînt.

— Ce schimbat ești, Jim! Cum te simți?

— Bine. Dar tu?

— Mie mi-e somn.

Lui Jim i se umeziră ochii. Doctorul îi făcu semn să-l lase.

— Eu te las, Bob. Viu mîine să te văd.

— De ce nu mai stai? Spune-mi ce mai e nou!

Jim se uită la doctor. Acesta încuviință cu capul. Jim se așeză pe marginea patului.

— Ce să-ți spun, Bob? Toate-s bune. Am venit să te văd și o să viu mereu să te scot și la plimbare, pînă-ți treci convalescența.

— Dar nu-s bolnav. Sînt doar toropit. Parc-aș fi dormit toată viața.

— Lasă astea. Trebuie doar să te întărești. Și acum te las. Ne vedem mîine.

Medicul le încuviință și o plimbare prin spital, pentru a doua zi. Primul contact cu viața nouă avea să se dea chiar în clădirea spitalului.

— De-abia poimîine îl scoți pe terasă. Joi, în curte. Și pe urmă, pe stradă. Dacă rezistă acestor trei zile, e salvat. Eu vă las. Mă bizui pe tactul și prudența dumitale. Îți doresc succes!

*

Spitalul anului 2000 oferea destule surprize lui Bob. Mai întîi îl uimi infirmiera care-l privi printr-un ochian minuscul, pentru ca

apoi să spună: „36,06". Ea folosea un termometru bazat pe spectrul razelor infra-roşii. În felul acesta, de la distanţă şi într-o clipă, temperatura bolnavului era măsurată, fără a-l deranja.

Pentru Jim, simpla rotire a privirilor i-a făcut cunoscut că spitalul se bucură de un iluminat rece, ceea ce făcea ca în timpul nopţii să fie o lumină ca ziua, bineînţeles printr-un sistem artificial. Temperatura camerelor şi a sălilor era reglată continuu printr-un sistem de aer condiţionat, care menţinea o atmosferă plăcută de +18°C. În colţurile saloanelor, becuri de raze ultra-violete împiedicau înmulţirea microbilor dezinfectînd în permanenţă atmosfera. Scări rulante şi ascensoare arătau că anul 2000 luptă pentru scutirea de orice efort.

Sala de operaţie, cu un instrumentar complet schimbat, era o încăpere cu pereţi transparenţi şi uşi ce se închideau ermetic. În mijlocul instrumentarului, cîteva pistoale mici, din nichel cromat, îi atraseră îndeosebi atenţia.

— Sînt micile revolvere medicale, care înlocuiesc astăzi vechile siringi. Cu ajutorul lor se „împuşcă" bolnavului substanţele medicamentoase de care are nevoie organismul. Durerea nici nu se simte, iar eficacitatea medicamentelor introduse astfel şi resorbite lent, în special elementele radioactive, sînt mult superioare celor ce le-ai mai apucat tu.

Cînd se înapoie în camera sa, fără să vrea, privirile lui Bob alunecară pe foaia de observaţie lăsată de soră pe noptieră. O clipă, rămase cu ochii aţintiţi asupra ei. Apoi începu să clipească des, nervos. Nu-i venea să creadă. În jurul foii era scrisă data: 23 martie 2000. 2000 !?!

Anii se însemnau cu 2 în dreptul mileniilor. I se păru fantastic. Îngrozit, reuşi să facă, totuşi, scăderea: 2000—1955. Dormise 45 de ani ! Îşi cuprinse capul în mîini. Abia într-un tîrziu reuşi să sezizeze intervalul. Pa-tru-zeci-şi-cinci-de-ani...

Bob înţelese golul săpat în viaţa sa, în logica sa, în toată mentalitatea sa învechită de cei 45 ani de absenţă, de somn, de netrai. Oftă adînc. Jim îl conduse încet spre patul lui. Pentru azi e de ajuns. Mîine îl va scoate pe terasa spitalului. Adaptarea făcută lent acoperea în clipe locul anilor din golul vieţii. Dar ceea ce avea importanţă era faptul că Bob se adapta. Asta era tot ce putea să conteze.

Ziua următoare, ieşirea pe terasă însemna de fapt ieşirea din spital. Primul pas în lumea de afară, în viaţa anului 2000. Era poate pasul hotărîtor. Aceeaşi teamă în sufletul medicilor şi a lui Jim: Va rezista oare şocului? Nu va fi prea tare emoţia?

Plin de blîndeţe, Jim îl luă de braţ. Urcară cu ascensorul pînă pe terasă şi luară loc în fotoliile confortabile rezervate pentru ei. În mod special, Jim îl trezi pe Bob la ora 6 dimineaţa, întrucît e mai redusă circulaţia la acea oră. Jim se ferea să-i arate prietenului său uriaşul trafic aerian care dădea în orele de aglomeraţie impresia unui bîlci cu tot felul de căluşei şi bărci zburătoare. De aceea ora 6 i se păru cea mai nimerită pentru a-l scoate pe Bob „în lume".

Răsăritul soarelui prevestea o zi frumoasă. Vrăbiuţe zburdalnice îşi începură de mult cearta lor matinală. Un aer proaspăt înviora plămînii. Bob se simţea bine. Primul elicopter care apăru pe cerul dimineţii nu-l impresionă cu nimic pe Bob. Zburase şi el pe un ase-

menea aparat. Jim răsuflă uşurat. Cînd apăru un alt elicopter, şi altul, şi altul, cînd văzduhul părea că fierbe de zumzetul elicelor, Bob îşi întrebă prietenul:

— Spune-mi, Jim, lor li se pare mai comod mijlocul ăsta de locomoţie?

Jim nu ştiu ce să-i răspundă.

— Da. Le place pentru că foloseşte drumul drept. Nu trebuie să ţină seamă de întortocherea străzilor, ca automobilele.

La un moment dat, un elicopter păru că se înşurubase în aerul de deasupra lor. Bob şi Jim priviră în sus. De abia la prînz, văzîndu-şi poza în prima pagină a ziarului, au înţeles că au fost fotografiaţi cu ajutorul unui puternic teleobiectiv de către un reporter ingenios căruia nu i se admise intrarea în spital.

Făcură haz de ingeniozitatea foto-reporterului: „Nu se poate spune că ăsta şi-a întrecut strămoşii. E la fel de îndrăzneţ ca predecesorii săi. Dispune însă de o tehnică superioară. Îndrăzneala reporterilor a rămas aceeaşi!"

După prînz, la umbra perdelelor apărătoare de soare, în timp ce cei doi prieteni îşi sorbeau cafeaua, medicul-şef îşi scotea din garaj automobilul său aerian. Era tot un elicopter, dar avea aspectul unei limuzine elegante, putînd la fel de bine, strîngîndu-i-se elicea, să meargă pe stradă ca orice altă limuzină.

Bob răspunse la salutul medicului şi continuă să-l privească. Prin parbrizul lăsat se vedea că medicul, în timp ce-şi punea mănuşile la volanul elicopterului, vorbea prin radio cu soţia sa:

— Dragă, eu nu voi putea fi la ora 8 acasă. Sînt la Johnson. Redactăm împreună conferinţa de mîine. Fii te rog bună şi lasă deschisă banda de magnetofon a radioului să înregistreze concertul simfonic transmis de la Paris. Îl ascult seara cînd mă întorc, sau mîine, cînd voi avea mai mult timp. N-aş vrea să-l pierd. *Good bye!*

Cînd era gata să decoleze, se apropie în grabă de portiera elicopterului o soră îmbrăcată de drum.

— Doctore, o clipă te rog! Fii bun şi ia-mă şi pe mine. Sînt în întîrziere. Am bilet la meci pentru ora 5. Mă laşi la „Corso". Tot cîştig din timp.

— Cred că nu mai prinzi începutul meciului. Mai deranjezi şi pe alţi spectatori. Mai bine rămîi aici să-l vezi prin televizor.

— Nu, doctore. Ia-mă că întîrzii doar puţin! Nu-mi trebuie un meci televizat. Mie-mi place să strig, să fac gălăgie. Eu îmi susţin echipa.

— Ei, hai, repede, vino!

Bob îl privi pe Jim: „Ca pe timpul meu".

— Întocmai, Bob. Tehnica se schimbă mai repede decît oamenii. Omul, din păcate, evoluează mai încet. Gălăgie la meciuri se făcea şi pe timpul nostru, conchise Jim.

•

Ieşirea pe stradă a însemnat adevărata punere faţă în faţă cu noua realitate. Îmbrăcămintea oamenilor, mai ales a femeilor, afişele care te îmbiau la excursii în lună, ochelarii pentru vizibilitate în în-

tuneric, străzile cu circulația lor în sens unic, cu pasaje subterane sau aeriene pentru pietoni, populația de toate rasele, negri, albi, galbeni, sosiți de pretutindeni, căci distanțele au fost suprimate datorită mijloacelor de transport ultrarapide, — iată ce l-au pus la grea încercare pe Bob. Dar Bob a rezistat. Greu la început, din ce în ce mai stăpîn pe sine, pe rînduirea gîndurilor, pe deprinderea ritmului, Bob lupta să învingă.

La brațul lui Jim, Bob umbla cu sfiiciunea și stîngăcia unui țăran sosit în vizită la niște rude dintr-un oraș mare. Fiecare lucru nou pe care-l vedea, și care pentru Jim nu mai însemna nimic, pe el îl uimea. Jim simțea întreaga neliniște a prietenului său, îl înțelegea, îl durea chiar fiecare strînsoare a brațului, pe care, în mod reflex, Bob i-o aplica. Nu-l durea în sensul obișnuit al noțiunii de durere, ci ca o semnificație a faptului că pentru Bob adaptarea se face greu. Fiecare strînsoare a brațului îl făcea să se oprească, să încetinească ritmul pașilor. Sărmanul Bob! E atît de greu să-ți ajungi din urmă timpul cînd l-ai pierdut! Amîndoi înțelegeau prea bine acest lucru. Iar Bob voia să se vindece cît mai repede de ceea ce medicii au numit „maladia adaptării la anul 2000". Să se vindece și apoi să reintre în ritmul obișnuit al muncii. Să fie folositor vieții, căreia nu i-a dat încă nimic.

— N-am contribuit cu nimic la eforturile semenilor mei. Eu n-am făcut decît să le dau griji. E drept că omul se naște debitorul societății, că începutul vieții îl găsește primind totul din partea semenilor săi. Dar, o dată cu vîrsta, el devine, la rîndul său, creditorul societății, înapoind ceea ce a primit. Desigur, unii rămîn toată viața debitori. Aceia sînt pacostea omenirii. În schimb, există alții care, din nimicul pe care l-au primit, găsesc totuși resurse să înapoieze însutit sau chiar înmiit. Ei reprezintă mîndria societății. Ca ei voiam să ajung. Să dau, să realizez ceva măreț. Să contribui la progres, la bunăstare. Stupidul accident mi-a curmat viața, chiar dacă nu mi-a dat în schimb moartea. Ce nenorocire! Ajută-mă, Jim! Tu ești singurul care mă poți ajuta. Nu mă lăsa să trec prin viață cum trec anormalii, nebunii, paraliticii. Mai există în mine destule forțe pe care somnul le-a slăbit, dar nu mi le-a topit. Ajută-mă să-mi revină măcar o parte din entuziasmul tinereții mele. Îți aduci aminte de vara lui 1955? De ce nu m-am putut bucura și eu de viața pe care întreaga omenire a început s-o trăiască în era pașnică a energiei atomice. Ah, Jim, sînt un antediluvian...

Lui Jim, vorbele prietenului îi storceau lacrimi. Bob însemna tinerețea, facultatea, sportul, greutățile și bucuriile tinereții lor de studenți săraci, dragostea. Nu-i răspunse nimic. Crezu nimerit să-l conducă prin cartierul Universității, să revadă locurile pe unde umblase pentru ultima oară în urmă cu 45 de ani. Dorea să-l supună și acestei grele încercări. Să vadă cum reacționează. De altfel, aceasta urmărea și medicul de la spital care-i spusese: „Introdu-l treptat în viață! Ia-o de la capătul lăsat rupt atunci! Dar fii cu grijă! Fii prudent! Nu-i crea seisme prea violente!"

Se apropiară încet de cartierul mai liniștit și cu mai multă verdeață. Casele nu și-au prea schimbat înfățișarea. Numeroasele bine-

faceri ale erei atomice: caloriferul atomic, aerul condiționat, televizorul nu reclamă reclădirea sau amenajarea specială a locuinței. Astfel că totul mai purta multe dintre urmele trecutului în acest cartier, unde mai ales zgomotul vehiculelor aeriene și elicopterul oprit în loc deasupra unei grădini dădea nota prezentului.

Era interesant de urmărit tabloul elicopterului pironit parcă deasupra unei grădini, unde o fată, lungită într-un șezlong, lăsase cartea din mînă pentru a vorbi cu băiatul care pilota.

— Dacă nu zăbovești mult, te aștept! îi spuse el.

— Vin îndată!

Și peste cîteva clipe, ceea ce văzu Bob și-l uimi cu toate că pe Jim îl lăsase nepăsător, cred că l-ar fi uimit din cale afară pînă și pe Shakespeare.

Se juca în fața ochilor săi o scenă demnă de Romeo și Julieta anului 2000. Băiatul îi aruncă fetei o scară de frînghie, iar fata îmbrăcată de plimbare, o escaladă cu obișnuința unui actor de circ.

Porniră mai departe urmărind elicopterul de culoare vișinie pierzîndu-se în albastrul senin al cerului. Deodată, Bob se opri. Jim își simți brațul smucit. Se uită la Bob care pălise și privea țintă înainte. Peste drum mergea o fată ca de vreo 18 ani. Era blondă și frumoasă. Bob se desprinse de Jim și, traversînd în grabă strada, strigă ca un ieșit din minți: „Joyce!"

Fata se opri, mai mult înspăimîntată. Bob o apucă de mînă, încercă să-i sărute mîna. Fata se împotrivi. O îngrozeau privirile lui. Jim crezu de cuviință să intervină. Vru să-și tragă prietenul de o parte, să-i vorbească, să se înapoieze acasă. L-a obosit prea mult plimbarea. Ceru scuze fetei. Bob însă continua să spună cu buzele tremurînd:

— Joyce, Joyce...

Fata își recăpătă calmul.

— Da. Mă numesc Joyce. Dar pe dv., îmi pare rău, nu vă cunosc.

— Eu sînt Bob. Am fost prieteni...

Jim se îngrozi. Prietenul său avea halucinații. Își scoase pălăria, se scuză și porni trăgîndu-l pe Bob cu mare forță. Bob, cu capul întors, striga fetei: „La revedere, Joyce".

Jim fierbea de ciudă. Se dăduse în spectacol cu un nebun. Iar Bob, bunul său prieten, e pierdut pentru totdeauna. În zadar toate eforturile depuse! Bob n-a rezistat încercării. Îi va spune medicului. Se grăbiră spre spital. Pe drum, Bob părea bolnav. Paloarea nu-i dispăruse și rostea încă fără șir numele lui Joyce.

Seara care urmă, fu zbuciumată pentru toți. Pentru Bob, pentru Jim și oricît de ciudat ar părea, chiar și pentru Joyce.

În creierul lui Bob, amintirile se răscoliră. Revăzu strada și casa unde o condusese cîndva pe Joyce. Era prin cartierul universității, va face neapărat o vizită. Greul consta în faptul că trebuia să se sustragă supravegherii personalului din spital.

A doua zi dimineață, furișîndu-se pe poarta din spate a grădinii, Bob plecă din spital înaintea sosirii lui Jim. Se îmbrăcase cu grijă și o porni spre casa lui Joyce, a fetei pe care o îndrăgise în tinerețe.

La intrare îi deschise o femeie care-l invită să ia loc, nedumerită de această vizită matinală a unui necunoscut.

Așezat în fotoliu, Bob căuta să-și rînduiască gîndurile. Nu prea era multă limpezime în creierul său. De-abia acum va căuta să re-

stabilească ordinea lucrurilor. Va vorbi cu Joyce sau despre Joyce? Le va spune starea în care se află. Va povesti totul. Uşa se deschise şi o femeie ca de vreo 40 de ani intră în cameră. Bob se ridică, îngăimă cîteva cuvinte şi, tot privind chipul femeii, începu cu glas tremurînd ceva ce semăna a spovedanie.

— N-aş vrea să vă deranjez...

Femeia se aşeză în fotoliul din faţa sa. Părea plină de bunăvoinţă.

— Luaţi loc! Păreţi foarte obosit.

Bob se reaşeză şi reluă firul întretăiat al vorbelor.

— Îmi pare rău că vă supăr cu o chestiune personală, la o oră atît de nepotrivită. Cred însă că pentru ceea ce am de spus, pentru mine cel puţin, nu cred să existe vreo oră potrivită.

Faţa femeii începu să fie cuprinsă de mirare. Cine era acest bărbat? De ce o oprise ieri pe Joyce pe stradă? Ce dorea? Unde voia să ajungă?

— In această casă nu este prima oară că intru. Am condus aici, in urmă cu 45 ani, pe prietena mea Joyce, după ce jucasem o partidă de tenis. Eram pe atunci student la politehnică. Tocmai terminasem ultimul an. E mult de atunci...

— Aţi cunoscut-o deci pe mama mea. Pe Joyce Douglas.

— Da, am cunoscut-o. A urmat apoi stupidul accident care m-a scos din viaţă pentru 45 de ani.

— Sînt foarte impresionată. Mama mea vorbea adesea de această nefericită intîmplare. Aţi căzut cu un avion, în timpul stabilirii unui record de viteză. Vă numiţi deci Bob, Bob Cooper...

— Întocmai. Sînt Bob Cooper. Sînt încîntat. Mai mult înduioşat pentru că timpul n-a putut şterge numele meu cel puţin în acest loc. Sînt într-adevăr Bob Cooper, fost pilot de încercare la uzina bunicului dv.

Gazda îşi recăpătase liniştea. Privi pe omul din faţa ei. Un amestec de bătrîneţe şi tinereţe. Bărbatul avea ceva ciudat întrînsul. Ceva ce te împiedica să-i poţi aprecia vîrsta. Părea de cel mult 50 ani, cu părul argintiu şi tenul proaspăt. N-avea vîrsta actelor sale. Şi era totuşi de seama mamei ei, deci cu 25 de ani mai în vîrstă decît ea. Îl privi uimită.

— Nu numai atît. Dar vă pot arăta că în albumul mamei mele, la începutul primelor pagini, e prinsă şi o fotografie în care dv. şi mama, plini de tinereţe, vîsliţi împreună, într-un schiff.

Bob rămase uimit. Îl pofti să treacă în camera alăturată, căută albumul şi îi arătă poza. Pe Bob îl podidiră lacrimile. Un nod urca şi cobora încleştîndu-i gîtlejul. Gazda reluă:

— Fiica mea, Joyce, cea pe care aţi întîlnit-o ieri pe stradă, a făcut legătura între figura dv. şi această poză pe care o cunoştea din album.

— Fata dv.? murmură Bob gîndind. A treia generaţie!

— Da. Fata mea. I se întîmplă adesea ca mătuşile sau unchii ei

să-i spună: „Tu parcă ai fi bunică-ta!", într-atît este de izbitoare asemănarea cu bunica ei, al cărui nume îl și poartă.

Bob îndrăzni să întrebe:

— De ce i-ați pus același nume?

Întrebarea fu prea directă. Ochii femeii se umplură de lacrimi. După o scurtă tăcere, Bob află și acest amănunt.

— În anul 1980, cu trei ani înaintea nașterii fiicei mele, mama mea plecă împreună cu tatăl meu și un grup de prieteni să-și petreacă revelionul în Lună. Era ceva la modă pe atunci. Era mult prea original ca să poți rezista tentației. S-a întîmplat însă ca, la jumătate oră după decolarea rachetei, să se producă accidentul. Totul se petrecu fulgerător. Racheta se ciocnise de un satelit artificial al Pămîntului. Drama s-a consumat într-o miime de secundă. — Aici o înecă plînsul. — Și în ploaia de meteoriți ce cădea, ca un joc de artificii asupra Pămîntului, se găseau și bucăți din pasagerii rachetei. Era tristul revelion al anului 1980.

Se așternu din nou tăcerea. Nenorocirile nu-i scutiseră pe acești doi oameni care stăteau față în față.

Evoluția tehnicii atrage după sine, din păcate, și o evoluție a accidentelor. Pe lingă miile de binefaceri ale progresului, apăreau în schimb o mulțime de accidente inerente. Tehnica securității și a prevenirii accidentelor luase un avînt nemaicunoscut. Totuși, unele accidente continuau să zdruncine liniștea omenirii ce se bucura de avantajele erei atomice.

„Și e firesc — gîndea Bob fără s-o spună cu glas tare — să fie așa. E adevărat că strămoșii nu se călcau unul pe celălalt mergînd cu carul cu boi sau nu-și primejduiau viața aprinzînd pentru gătit focul de vreascuri. Și totuși, chiar în trecut, lumea n-a renunțat la folosirea gazelor lichefiate, cu toate că unele gospodine neglijente își aruncau casa în aer din neatenție. Progresul cere și o creștere a răspunderii. Mai multă atenție te scutește întotdeauna de neplăcerea accidentelor".

În ceea ce privește accidentul care o pierduse pe iubita sa Joyce, doar neatenția le-a curmat viața. Grupul trebuie să fi fost pornit pe distracție, așa cum se întîmplă cînd pleci într-o vacanță. În asemenea prilejuri, veselia și neatenția se molipsesc deopotrivă. Pilotul trebuie să se fi lăsat și el antrenat de aceeași stare de spirit. Accidentul se datora pilotului și nu progresului tehnic. Nenorocirea cădea pe seama omului. Și cu toate că pe femeia din fața sa, din motive subiective lesne de înțeles, progresul părea s-o sperie, Bob — omul care dormise 45 de ani — se străduia să-i demonstreze firescul unui asemenea voiaj și plăcerile pe care le procură o călătorie interplanetară. Tocmai el! Omul care dormise atîta vreme. Îl surprinse pe el însuși curajul atitudinii sale. Constata cu bucurie că progresul nu-l sperie. Bob își dădea seama că se simțea adaptat noului. În casa asta prinsese puteri sporite. În ciuda spovedaniei a două nenorociri curajul său totuși parcă sporise.

Ridică privirile, cînd gazda sună pentru a o chema pe Joyce. Din cealaltă cameră intră Joyce semănînd leit cu bunica ei, în vorbă și atitudini.

— Hello! Aici mi-e mai la îndemînă să vă vorbesc. Nu știu cum,

dar eram sigură că mă luaţi drept bunica, lucru ce nu mi se întîmplă prea des la vîrsta mea...

Zîmbi răutăcioasă.

— Te rog să mă scuzi. E însă tare greu să te stăpîneşti, cînd impulsurile îţi pornesc deodată din creier şi din inimă, din străfundurile amintirilor. Încă o dată, te rog, iartă-mă!

— Ah, nu face nimic! Nu sînt deloc supărată. Ba chiar m-a amuzat.

— Îi seamănă grozav bunicii, interveni maică-sa. S-au transmis într-însa toate apucăturile vechilor pionieri din care se trage la origine, familia noastră. E la fel de îndrăzneaţă şi se poartă băieţeşte întocmai mamei mele...

Apoi adresîndu-se fetei.

— Joyce, să-i spun oaspelui nostru ce-ţi trece prin gînd?

— Spune-i!

— Vrea să se angajeze şefă de staţie pe o navo-staţie. Urmează acum la un institut special pentru pregătirea personalului de deservire a unei asemenea gări agăţate undeva între cer şi pămînt.

— Ce ţi se pare curios, mamă? Cu siguranţă că dumnealui mă înţelege. Se poate ca pe dumnealui să-l intereseze chiar problema locuirii permanente în Lună, ceea ce constituie astăzi tema congresului mondial al astro-biofizicienilor de la Paris. Ce te miră că vreau să fiu „şefă de gară", cum spune tăticu? Mie-mi place. Asta e principalul. Nu-i aşa? Cred că-mi daţi dreptate!

— Da, Joyce! Eu îţi dau dreptate. Te înţeleg şi îţi urez mult succes!

Bob găsi că lungise destul prima sa vizită. Îşi ceru scuze, mulţumi de primire şi îşi luă rămas bun cu promisiunea că va mai reveni. La plecare, îi strînse din nou mîna lui Joyce.

— Succes, fetiţo! Eu te înţeleg...

Fata îi zîmbi. Acelaşi chip tînăr şi frumos. Numai soare şi zîmbet. Doi ochi albaştri. Joyce!

*

Cînd Jim sosi alarmat să vadă dacă prietenul său se înapoiase între timp la spital, de unde evadase atît de misterios în cursul dimineţii, Bob îl luă în primire încă de la uşă:

— Jim, nu mă întreba nimic. Doar eu am de aflat lucruri noi. Pentru mine, chiar evenimentele vechi de decenii sînt noutăţi. Fii te rog bun, ia loc şi vorbeşte!

Jim fu plăcut impresionat de această trezire, de această poftă de viaţă a prietenului său. Bob renăştea.

— Jim, spune-mi te rog, ce s-a mai întîmplat în tot acest timp? Război a fost?

— Nu, Bob. Război n-am mai avut. Ultimul război a fost acela pe care-l ştii şi tu: în 1939—1945. De atunci, după înfrîngerea fascismului, ordinea marilor puteri în lume a fost schimbată şi pe arena politică, forţele democraţiei au învins necontenit şi pretutindeni. E drept că au mai izbucnit două războaie, dar din fericire cu caracter

local, în Coreea și în Vietnam. Dar stai, ce-ți vorbesc eu de astea? Doar le-ai mai apucat și tu. Altele n-au mai fost.

Bob privi neîncrezător.

— Cum se poate una ca asta!?

— Foarte simplu. Îți amintești de felul in care ni se vorbea despre obținerea unor victorii ușoare și rapide prin nimicirea celor ce nu se supun ordinelor americane?

— Da. Îmi amintesc. Se vorbea de avioane încărcate cu bombe atomice, zburind la mari înălțimi și trebuind să pătrundă pe neobservate deasupra teritoriului sovietic...

— Exact. Ei bine, dragul meu, toate aceste planuri au suferit un faliment total. Au plesnit ca niște bășici de săpun, cînd sutele de milioane de oameni din toate țările globului au susținut propunerile de pace ale Uniunii Sovietice.

— Și a fost pace?

— Ascultă ce-ți spun. Mișcarea împotriva folosirii armei atomice și armei cu hidrogen, precum și lupta pentru încetarea cursei înarmărilor cu mijloace de exterminare în masă, a cuprins toate popoarele lumii. Intr-un astfel de climat, în ceasul al doisprezecelea, omenirea și-a dat seama de grozăviile unui război atomic. Și conducătorii de state și-au pus pe drept cuvînt problema: nu este totul să fii in stare să declanșezi un atac atomic, ci să fii in stare să primești și să rezisti unui asemenea atac. În fața unei eventualități atît de înfricoșătoare, înțelepciunea omenească a triumfat. Greu la început, apoi treptat, treptat, situația internațională s-a destins. Nimeni nu dorea să cadă victimă unei explozii atomice. Nu-i surîdea nimănui să vadă planeta sau doar o parte a ei prefăcută în cenușă radioactivă. Așa că război n-a mai fost.

Bob rămase o vreme tăcut. In creierul său se înregistrau toate aceste noutăți, vechi de peste patru decenii. Și cind gîndurile i se limpeziră asupra acestei probleme arzătoare, atît de frumos rezolvată, o altă curiozitate îl îndemnă să întrebe:

— Spune-mi, Jim, cine a ajuns primul în Lună? Rușii sau noi?

— O, ce copil ești! Cum poți să mai pui asemenea probleme. In primul rînd, află că în urmă cu ani, cam prin 1957, a avut loc desfășurarea în comun a unor cercetări geofizice mondiale. Asemenea „Ani geofizici" ca și „congrese ale atomiștilor" s-au ținut cu regularitate. Colaborarea internațională se desfășura în toate domeniile. Iar pentru că mă întrebi de primul zbor în Lună, află că după ce s-au trimis cîteva rachete experimentale teleghidate, fără oameni, s-a trecut apoi la racheta cu pasageri. Cine au alcătuit-o? Șase oameni: un american, un francez, un rus, un chinez, un englez și un negru.

— Un negru!?

— Da. Ce te miră? Adică, da. N-ai de unde să știi. Măi, Bob, multă istorie trebuie să fac eu cu tine!

— Nu te supăra, Jim! Pe cine vrei să întreb? Ești singurul om față de care nu mi-e rușine că am dormit atîta timp. Tu m-ai cunoscut și înainte...

— Nu face nimic, Bob. Nu face nimic. Iartă-mă dacă te-am supărat. Ei bine, atunci lasă-mă să continui! Ține-te bine! Trebuie să știi că pe lume nu mai există colonii.

— Cum?!

— Ce-ai auzit. Coloniile au devenit state independente. Colonialismul a dispărut. Cît despre negrii noştri, tu ştii ce culoare are vicepreşedintele statului nostru ?

— N-o fi negru !

— Ba da. Întocmai.

Jim se amuză de mutra lui Bob.

— Bob, ţi-aş spune şi altele, dar mi-e frică să nu adormi iarăşi.

— Mii de draci ! dacă ăsta mai e timp de dormit ! Spune mai departe ! — strigă Bob înviorat.

— Cu negrii, lucrurile au început simplu. Mai întîi, o studentă a cerut să fie admisă la universitate alături de albi. Cazul ei a făcut vîlvă. Ea îşi pretindea un drept constituţional. Apoi o altă negresă n-a vrut să cedeze locul în autobus unui bărbat alb.

— Legea segregaţiei...

— Exact. Văd că o mai ţii minte. Numai că împotriva boicotului pe care au început să-l facă negrii, n-au existat legi. Şi apoi, intervenţia unor personalităţi de culoare, cărora li s-au ataşat personalităţi progresiste din ţara noastră şi din lumea întreagă, precum şi răsunetul iscat în lume, au determinat temperarea rasiştilor noştri. Totul trebuie, bineînţeles, încadrat în suflul nou ce începuse să străbată omenirea.

— Trebuie să fie minunată viaţa astăzi.

— E bine să trăieşti astăzi. Dar să ştii, mai sînt multe de făcut pentru a fi într-adevăr minunată. Totul datorăm gîndirii sănătoase a acelor care au înţeles la timp că ştiinţa trebuie pusă doar în slujba omului şi că cei ce muncesc au dreptul să se bucure de roadele muncii lor. Dar stai, Bob, tu ştii cîte ore se munceşte astăzi ?

— Nu. Spune tu.

— 4 ore pe zi. Iar sîmbăta şi duminica e repaus oficial.

— Şi în timpul liber ce faci ?

— Faci ce vrei, ce-ţi face plăcere. De pildă, dacă pleci vineri la prînz să vezi piramidele, poţi să fii în aceeaşi seară la Paris, la un concert ; a doua zi, la Pekin şi duminica, să schiezi în Antarctica. Luni eşti înapoi şi lucrezi de la 9 pînă la 13 la prînz.

— Îţi baţi joc de mine !

— Cum îţi închipui că aş îndrăzni. Toate acestea sînt realităţi. Munca a încetat să mai fie o obligaţie grea. Ea a devenit pentru toţi o chestiune strîns legată de fericirea şi dezvoltarea multilaterală a individului şi a colectivului. Toate acestea sînt rezultatele noii orînduiri a societăţii omeneşti şi a ştiinţei puse în serviciul omenirii. Ştiinţa şi tehnica au progresat uimitor. Parcă pe tine, cine te-a trezit la viaţă ? Oare nu ştiinţa ?

Bob rămase îngîndurat, copleşit de cele auzite. Îl cuprinse din nou un fel de tristeţe. Dar o alungă de îndată. I se părea că nu merită să se bucure de toate aceste binefaceri. Venise la de-a gata. Nu participase deloc la toate strădaniile omenirii. Simţea că are de plătit o datorie. O va plăti.

*

Cu toate că, la consultul medical, lui Bob i s-au dat numeroase sfaturi, cel mai bun a fost omis. Nimeni nu putea să prevadă întîlnirea bolnavului cu „copia" reală a vechii lui iubiri. Însemnătatea

acestei intilniri a marcat răscrucea vieţii sale. Bob a redevenit un om. S-a trezit de-abia acum. Nu era mai nenorocit decit alţii. Se gindi la Joyce-bunica. Ea nici măcar mormint n-avea. Avea el oare dreptul să se considere nenorocit, invins? Nu! Şi pentru aceasta işi căuta argumentele. Oare bătrineţea inseamnă ceva cind ai un ţel de îndeplinit? Oare pe Beethowen l-a invins surzenia sau l-a impiedicat să dea altora muzica sa optimistă şi viguroasă? Oare pe scriitorul Ostrovski sau pe matematicianul Pontriaghin i-a învins orbirea? Oare pe Alexei Meresiev pilotul de vinătoare, sau pe chirurgul Bogoraz, lipsa picioarelor i-a împiedicat ca faima muncii lor să ajungă mai departe decît a celorlalaţi oameni valizi? Oare Helene Keller sau Olga Skorohodova, surdo-mute şi oarbe, n-au izbutit să devină celebre ca scriitoare? Nu! Nu am nici un drept să mă plîng. Trebuie să muncesc! Am dormit destul! Sînt destul de odihnit. Trebuie să-mi găsesc un ţel! Ce spunea Joyce că se face? Şefă de gară interplanetară? Bravo ei! Ce mai spunea că se discută la Congresul mondial al astro-biofizicienilor? Condiţiile de locuit permanent în Lună? Teribil de interesant!

Cuprins de aceste gînduri, sună sora. Cînd aceasta intră, el o întrebă unde se ţine Congresul astro-biofizicienilor. Surprinsă de întrebare, ea răspunse că nu ştie. Îi recomandă, în schimb să întrebe pe un student care-şi făcea stagiul în spital. Acesta îi oferi ziarul şi îi arătă şi darea de seamă a congresului ţinut la Paris. Bob citi pe nerăsuflate. Congresul decisese alcătuirea unui comitet de acţiune, a cărui activitate se va desfăşura zilnic în mai multe capitale, iar la New York în „210-th Avenue" nr. 6.

Bob se îmbrăcă şi porni într-acolo. De la intrare văzu că putea fi ales pe drept cuvînt decan de virstă printre cei ce cereau informaţii. Toţi erau tineri entuziaşti. Puteau să-i fie nepoţi dacă socoteai numărul anilor. Bob avea în schimb, entuziasmul tinereţii. Se adresă unui funcţionar şi ceru un prospect. Se interesă şi de înscrierile voluntarilor. Răzbind prin aglomeraţie, ajunse să capete un prospect. Îl împături, îl băgă în buzunar şi plin de nerăbdare se îndreptă spre spital, unde avea să-l răsfoiască.

(Continuare în numărul 16)

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare & editor Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
eviigheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coolio
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala!)

Rugăm cititorii să ne trimită impresiile și sugestiile lor asupra lucrărilor publicate în colecția noastră pe adresa: București, Raionul I. V. Stalin, Casa Scînteii, Piața Scînteii Nr. 1, Redacția revistei „Știință și Tehnică". Telefon 7.60.10 int. 1571-1164.

Colecția „Povestiri științifico-fantastice" apare la 1 și 15 ale fiecărei luni, în 32 pagini, prețul de 1 leu exemplarul.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Prețul abonamentelor:

3 luni	6 lei
6 luni	12 lei
1 an	24 lei

COLECȚIA

Povestiri

ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU